

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/68

T.C

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/8520

Karar No. 2021/16018

Tarihi: 01.12.2021

- ARA DİNLENMESİ
- GÜNDE 11 SAATTEN FAZLA SÜREN ÇALIŞMALARDA ARA DİNLENMESİNİN 1,5 SAAT VERİLMESİ GEREKTİĞİ

ÖZETİ: Ara dinlenme 4857 sayılı İş Kanunu'nun 68. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan hükümde ara dinlenme süresi, günlük çalışma süresine göre kademeli bir şekilde belirlenmiştir. Buna göre dört saat veya daha kısa süreli günlük çalışmalarda ara dinlenmesi en az onbeş dakika, dört saatten fazla ve yedibuçuk saatten az çalışmalar için en az yarım saat ve günlük yedibuçuk saati aşan çalışmalar bakımından ise en az bir saat ara dinlenmesi verilmelidir. Uygulamada yedibuçuk saatlik çalışma süresinin çok fazla aşıldığı günlük çalışma sürelerine de rastlanılmaktadır. 4857 sayılı Kanun'un 63. maddesi hükmüne göre, günlük çalışma süresi onbir saati aşamayacağından, 68. maddenin belirlediği yedibuçuk saati aşan çalışmalar yönünden en az bir saatlik ara dinlenmesi süresinin, günlük en çok onbir saate kadar olan çalışmalarla ilgili olduğu kabul edilmelidir. Başka bir anlatımla günde onbir saate kadar olan (onbir saat dahil) çalışmalar için ara dinlenmesi en az bir saat, onbir saatten fazla çalışmalarda ise en az birbuçuk saat olarak verilmelidir.

Davalının açık kabulü veya aksini gösteren yazılı belge olmadığı sürece yasada asgari olarak belirlenen ara dinlenme sürelerinin kullanıldığının kabulü gerekir

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi taraflar vekillerince istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin 15/10/2009-31/12/2014 tarihleri arasında davalı asıl işverene ait yol bakım yapım işinde lastik tekerlekli greyder operatörü olarak kesintisiz çalıştığını, davalı Belediyenin davacının ücretinin bir kısmını ödememek için alt işveren kaydında sigortalı gösterdiğini, asıl işverenin yol bakım işini alt işverenlere yaptırdığından müteselsilen sorumlulukları olduğunu, davacının son net ücretinin 2.166,58 TL olduğunu, Toplu İş Sözleşmesi gereği aylık 156 TL yol ve 175,50 TL yemek parası hakkı kazandığını ve bordroda yer aldığı halde kendisine ödenmediğini, alt işverenin 31/12/2014 tarihi itibarıyla sözleşmesinin sona erdiğini ve asıl işverenin de davacıyı artık çalıştırmayacağını söyleyerek sözleşmesini devam ettirmediğini, davacının haftanın 6 günü 08.00-16.30 saatleri arası çalıştığını ve 30 dakika yemek arası kullandığını, ancak fazla mesai ücretinin ödenmediğini, davalı asıl işverenin Nisan/2012 ayından itibaren davacıyı iki alt işveren kaydında sigortalı gösterdiğini ücretin bir kısmının bir alt işveren kaydında diğer kısmını başka bir alt işveren kaydında tahakkuk ettirildiğini, ancak Nisan/2012-Aralık/2013 arası ücretinin tam ödenmediğini, ayrıca Ocak-Aralık 2014 arası bordroda aylık net 2.166,58 TL tahakkuk ettirildiği halde bankaya eksik ödendiğini ileri sürerek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, yıllık izin ücreti, ücret alacağı, yol ve yemek ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücretinin davalılardan tahsilini istemiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Büyükçekmece Belediye Başkanlığı vekili, davacının Belediye çalışanı olmadığı gibi iş sözleşmesinin de bulunmadığını, yol yapım bakım işlerini üstlenen diğer davalı tarafından istihdam edildiğini, alacaklarının zamanaşımına uğradığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Davalı Günpak Tem. Hizm. Bilgi İşlem Otom. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili, davacının 2014/1-12 döneminde çalıştığını, emir ve talimatların davalı şirket tarafından verilmediğini, bordrolardan anlaşılacağı üzere yol ve yemek ücretlerinin ödendiğini, yıllık izin ve fazla çalışma ücretlerinin zamanaşımına uğradığını, iş sözleşmesinin ihale dönemi sona erince asıl işverenin talimatı ile sona erdirildiğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti ve Yargılama Süreci:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Karar, taraf vekillerinin temyizi üzerine Dairemizin 14.01.2020 tarih, 2016/11806 esas, 2020/266 karar sayılı ilamı ile

“...Somut uyuşmazlıkta davacının iddiası ile davalının savunması üzerinde durulmamış, deliller açıklanmamış maddi olay saptanmamış, kabul edilen alacakların neden kabul edildiği açıklanmadığı gibi özellikle hangi alacakların reddedildiği hükümde belirtilmemiş, kısaca karar gerekçesiz yazılmıştır. ” gerekçesi ile sair yönler incelenmeksizin bozulmuş, Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Bozmadan sonra verilen karar taraflar vekillerince temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının tüm davalıların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Davacı vekili diğer alacak talepleriyle birlikte, müvekkilinin aylık net ücretinin 2.166,58 TL tahakkuk ettirildiği halde banka hesabına eksik ödendiğini ileri sürerek Ocak-Aralık 2014 arasındaki aylar için ücret fark alacağı talebinde bulunmuştur. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda davacının 2014 yılı fark ücret alacağı talebi hesaplanırken dosyada mevcut 2014 yılına ait imzasız bordrolar dikkate alınmış ve davacının ücreti 2014/1-6 dönemi için net 2.071,90 TL ve 2014/7-12 dönemi için davacı iddiası gibi net 2.166,58 TL kabul edilerek asgari geçim indirimini hariç bankadan ödenen net 1.729,67 TL'nin mahsubu ile toplam net 4.674,84 TL ücret farkı alacağı hesaplanmıştır. Söz konusu son dönem ücret bordrolarında davacı işçinin aylık ücreti 156,00 TL yol ve 175,50 TL yemek yardımı dahil toplam brüt 3.393,30 TL ve 2.166,58 TL nettir. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda 2014 yılı için ödenmesi gereken net ücret ile bankaya ödenen ücret arasındaki fark belirlenirken bordroda mevcut yol ve yemek dahil aylık ücretin esas alındığı anlaşılmaktadır. Oysaki davacı işçi ödenmediğini iddia ettiği yemek ve yol yardımı alacakları için ayrı bir talepte bulunmuş ve söz konusu alacaklar 2014 yılı için ayrıca belirlenerek hüküm altına alınmıştır. Açıklanan nedenle davacının 2014 yılı fark ücret alacağının esas alınan bordrolardaki yol ve yemek yardımı miktarları dikkate alınmaksızın sadece çıplak ücret üzerinden hesaplanması gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi hatalıdır.

3-Davacı işçiye, işyerinde çalıştığı sırada verilen ara dinlenmenin süresi konusunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmaktadır.

İşçinin günlük iş süresi içinde kesintisiz olarak hiç ara vermeden çalışması beklenemez. Gün içinde işçinin yemek, çay, sigara gibi ihtiyaçlar sebebiyle ya da dinlenmek için belli bir zamana ihtiyacı vardır.

Ara dinlenme 4857 sayılı İş Kanunu'nun 68. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan hükümde ara dinlenme süresi, günlük çalışma süresine göre kademeli bir şekilde belirlenmiştir. Buna göre dört saat veya daha kısa süreli günlük çalışmalarda ara dinlenmesi en az onbeş dakika, dört saatten fazla ve yedibuçuk saatten az

çalışmalar için en az yarım saat ve günlük yedibuçuk saati aşan çalışmalar bakımından ise en az bir saat ara dinlenmesi verilmelidir. Uygulamada yedibuçuk saatlik çalışma süresinin çok fazla aşıldığı günlük çalışma sürelerine de rastlanılmaktadır. 4857 sayılı Kanun'un 63. maddesi hükmüne göre, günlük çalışma süresi onbir saati aşamayacağından, 68. maddenin belirlediği yedibuçuk saati aşan çalışmalar yönünden en az bir saatlik ara dinlenmesi süresinin, günlük en çok onbir saate kadar olan çalışmalarla ilgili olduğu kabul edilmelidir. Başka bir anlatımla günde onbir saate kadar olan (onbir saat dahil) çalışmalar için ara dinlenmesi en az bir saat, onbir saatten fazla çalışmalarda ise en az birbuçuk saat olarak verilmelidir.

Davalının açık kabulü veya aksini gösteren yazılı belge olmadığı sürece yasada asgari olarak belirlenen ara dinlenme sürelerinin kullanıldığının kabulü gerekir.

Somut olayda, Mahkemece davacı iddiası ve tanık beyanlarına göre davacının haftanın 6 günü 08.00-16.30 saatleri arasında 8,5 saat çalıştığı ve davacının yarım saat ara verdiği iddiasına davalılar tarafından açıkça itiraz edilmediği gerekçesiyle yarım saat ara dinlenme süresinin mahsubu ile haftalık 48-45 saat=3 saat fazla çalıştığı kabul edilerek yapılan hesaplama doğrultusunda hüküm kurulmuştur. Yukarıda açıklandığı üzere, davacının günlük 8,5 saat çalışma süresinden 1 saat ara dinlenme süresinin mahsubu ile haftanın 6 günü ve günlük 7,5 saatlik çalışmaya göre haftalık yasal 45 saati geçen çalışması olmadığından fazla çalışma ücreti talebinin reddi gerekirken kabulü hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerden dolayı BOZULMASINA, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgililere iadesine 01.12.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.